

EVULATING THE COUNCILS OF NATIONAL EDUCATION IN THE CONTEXT OF TEACHER EDUCATION AND TEACHER TRAINING

ÖĞRETMEN EĞİTİMİ VE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME AÇISINDAN MİLLİ EĞİTİM ŞURALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Özge TARHAN¹

Abstract

National Education Councils have been held 19 times since 1939. In these councils, the problems in our education system were discussed and these problems were approached from different perspectives. In this study, suggestions were offered for the solutions of the problems discussed in the councils. The decisions related to "Teacher Education and Teacher Training" were identified and evaluated. The evaluation showed that 19 councils have been held to date. The agenda items of these councils included 17 general items, which were education, program, pre-school, elementary school, middle school, primary school, high school, vocational education, higher education, teacher training, public education, guidance, globalisation, private schools, culture, school safety and enhancing administrators' qualities, and 96 subsequent items related to these general items. When the agenda items of the councils were examined, it was found that only six subsequent items (9,37%) were related to teacher training.

Keywords: Teacher, Teacher Education, Teacher Training, The Council of National Education

Özet

Milli Eğitim Şuraları 1939 yılından bugüne kadar on dokuz kez toplanmıştır. Bu şuralarda eğitim sistemimizdeki sorunlar tartışılmış ve sorunlar değişik açılardan ele alınmıştır. Bu çalışmada, şuralarda ele alınan sorunların çözümü için öneriler getirilmiş ve kararlar alınmıştır. 'Öğretmen Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme' açısından alınan kararlar, tespit edilmeye çalışılmış ve değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonunda; günümüze kadar toplam on dokuz şura yapılmıştır. Bu şuraların gündem maddeleri; ' eğitim-öğretim, program, okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ilköğretim, lise, mesleki eğitim, yüksek öğretim, öğretmen yetiştirme, halk eğitimi, yönlendirme, küreselleşme, özel okullar, kültür, okul güvenliği ve yöneticilerin niteliğinin artırılması olmak üzere on yedi genel, bunların kapsamı içinde yer alan doksan altı alt başlık altında toplanmaktadır. Yapılan şuraların gündem maddelerine bakıldığında Öğretmen Yetiştirme konusu altı alt başlık ve %9,37'lik oranla yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Öğretmen Eğitimi, Öğretmen Yetiştirme, Milli Eğitim Şuraları

¹Araş. Gör. Pamukkale Üniversitesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı, Denizli, ocinar@pau.edu.tr

Giriş

Türkiye’de, öğretmen yetiştirme sisteminin tarihçesine bakıldığında öğretmen yetiştirmek için ilk gelişmenin 1848’de rüştiyelere Darülmuallimin adı altında ilk öğretmen okulunun açılmasıdır (Aydın, 1998: 275). Türkiye’de Öğretmen yetiştirme sisteminin yaklaşık 167 yıllık bir geçmişi olduğu görülmektedir. Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında illerde bulunan İlk Öğretmen Okulu (muallim mektebi, Erkek ve Kız İlk Muallim Mektepleri) 1 Eylül 1923’te il özel idarelerinden alınıp Eğitim Bakanlığı’na bağlanmıştır. Bu dönemden sonra ilköğretime öğretmen yetiştiren en önemli kurum Köy Enstitüleri olmuştur (Güven, 2014:365). Cumhuriyet döneminde ortaöğretim kurumlarına (ortaokul ve liseler) öğretmen yetiştirilmesi eğitim enstitüleri ve yüksek öğretmen okulları yoluyla gerçekleştirilmiştir. Bu iki kurum da, 1982 yılında üniversitelerin bünyesine alınmış ve öğrenim süreleri 4 yıl olarak eğitim fakültelerine dönüştürülmüştür (Üstüner, 2004).

1982 yılında öğretmen yetiştirme konusuna ilişkin yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerle, öğretmen yetiştirme görevi üniversitelere verilmiştir. İlkokul öğretmenleri eğitim yüksek okulları tarafından, ortaöğretim kurumları öğretmenleri de, eğitim fakülteleri tarafından yetiştirilmeye başlanmıştır. 1989–1990 öğretim yılında, iki yıllık eğitim yüksekokullarının süresi ilk önce dört yıla çıkarılmış, 1992–1993 öğretim yılından itibaren de, ilkokul öğretmeni yetiştirmeye, eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümü adı altında devam edilmiştir (Aydın ve Baskan, 2005, s.193).

Toplumun eğitimden beklediği değerleri yerine getirmede en önemli faktör öğretmen faktörüdür. Bursalıoğlu’na (1994) göre “*okul olarak adlandırılan sosyal sistemin en stratejik parçalarından biri öğretmendir*”. Bir ülkede öğretmenliğin meslek oluşu, devletin öğretmen yetiştirme ve çalışma ölçütlerini ortaya koymasıyla gerçekleşmektedir. Ancak geçmişten günümüze öğretmen yetiştirmede ortaya konulan ve uygulanan ölçütlerin, çoğu zaman karmaşık, çelişkili ve yetersiz olduğu görülmektedir. Bu nedenle, öğretmen yetiştirme sisteminin tüm bileşenlerinin, sürekli bir değerlendirme süreci içinde sorgulanması, bugünün ve geleceğin gerektirdiği nicelik ve nitelikte öğretmen yetiştirmek için sürekli iyileştirilmesi gerekmektedir. Yapılan Milli Eğitim Şuralarında bu konu incelenmiştir.

Milli Eğitim Şuraları 1939 yılından 2014 yılına kadar 19 kez toplanan şuralarda eğitim sistemimizde öğretmen eğitimi ve öğretmen yetiştirme ile ilgili değişik konular tartışılmış ve kararlar alınmıştır. Eğitim öğretim hayatıyla ilgili sorunlar o dönemki kongrede dile getirilmiş, çeşitli kararlar alınmış, bu kararların bazıları uygulanmıştır, bazıları ise sadece konuşulmuştur. Çok sık toplanamamış olmasına rağmen toplanılan şuralarda, özel olarak Öğretmen Yetiştirme konularına değinilmesi öğretmene ayrıca atfedilen önemini göstermektedir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı, 1939-2014 yılları arasında toplanan Milli Eğitim Şuralarında ‘Öğretmen Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme’ açısından alınan kararları, dile getirilen görüşleri belirlemek ve değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. 1939-2014 yılları arasında toplanan Milli Eğitim Şuralarının gündemini oluşturan konular nelerdir?
2. ‘Öğretmen Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme’ hangi şuraların gündeminde, hangi gündem maddeleriyle yer almıştır?

Araştırma, öğretmen eğitimi ve öğretmen yetiştirme konusunun şuralarda ne kadar sıklıkla yer aldığı, hangi boyutlarıyla ele alındığının, hangi kararlara bağlandığının gösterilmesi ve konuya ne derece önem verildiğinin açıklanabilmesi açısından

önemlidir. Araştırmada elde edilen sonuçların, Öğretmen Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme konularına karşı farklı bakış açısı oluşturacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma; durum belirlemeye yönelik olarak tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar,2004:79). Araştırmada doküman incelemesi tekniğinden yararlanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması amaçlanan olgu-olgular hakkında bilgi içeren yazılı belgelerin analizini kapsar. Doküman incelenmesi, hemen her araştırma için önemli veri toplama tekniğidir. Bu teknik aracılığıyla tarih belgelerle ortaya konur (Madge,1965:75).

Araştırmanın Evreni /Sınırlılığı

Bu araştırmanın evrenini 1939 yılından 2014 yılına kadar yapılmış olan 19 Milli Eğitim Şurası oluşturmaktadır. Bu araştırma 1939-2014 yılları arasında yapılan on dokuz Milli Eğitim Şurasıyla sınırlıdır.

Araştırma; durum belirlemeye yönelik olarak tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar,2004:79). Araştırmada doküman incelemesi tekniğinden yararlanılmıştır.

1939-2014 Yılları Arasında Toplanan Milli Eğitim Şuralarının Gündemini Oluşturan Konular

Geçmişten günümüze kadar yapılan şuralar tek tek incelendiğinde eğitim sistemimizle ilgili çeşitli konuların ele alındığı görülüyor. Bütün bu şuralarda genel olarak hangi konuların ele alındığını bilmek araştırma konusu olan Öğretmen Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme ile ilgili sonuçların yorumlanabilmesi açısından önemlidir. Aşağıda 1. Milli Eğitim Şurası'ndan 19. Milli Eğitim Şurası'na kadar yapılmış olan tüm şuralarda değinilen konular ele alınmıştır.

Birinci Milli Eğitim Şurası 17 Temmuz 1939 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel başkanlığında toplanmıştır. Bu şuranın gündem maddeleri şunlardır:

1. Cumhuriyet eğitiminin plan ve esasları,
2. Çeşitli öğretim derecelerindeki kurumlara ait yönetmeliklerin incelenmesi,
3. Bütün müfredat programlarının incelenmesi,
4. Şura üyelerinin öneri ve dilekleri.

İkinci Milli Eğitim Şurası 15-21 Şubat 1943 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel başkanlığında toplanmıştır. Bu şuranın gündem maddeleri şunlardır:

1. Okullarda ahlak eğitiminin geliştirilmesi,
2. Bütün öğretim kurumlarında anadil çalışmalarında verimin artırılması,
3. Türklük eğitiminde tarih öğretiminin yöntem ve araçlar bakımından incelenmesi.

Üçüncü Milli Eğitim Şurası'nda Dönemin Milli Eğitim Bakanı Reşat Şemsettin Sirer başkanlığında 02-10 Aralık 1946'da toplanmıştır. Şuranın gündeminde şu konular yer almıştır (M.E.B.,1991:9):

- 1.Ticaret ortaokulları ve liseleri program ve yönetmeliği,
- 2.Erkek sanat ortaokulları ve enstitüleri program ve yönetmeliği,

- 3.Kız enstitüleri program ve yönetmeliği,
- 4.İstanbul Teknik Okulu yönetmeliği,
- 5.Orta ve bu derecedeki teknik öğretim okulları öğretmen ve öğreticileriyle ilgili yönetmeliğin bugünkü gereksinimlere uygun olarak düzenlenmesi,
6. Aile ve okul arasında iş birliği sağlanması için gerekli önlemlerin alınması.

Dördüncü Milli Eğitim Şurası 22-31 Ağustos 1949 tarihinde o dönemin Milli Eğitim Bakanı Dr. Tahsin Banguoğlu başkanlığında toplanmıştır. Bu şuranın gündem maddeleri şunlardır (MEB, 1998:30):

- 1.1948-1949 ders yılından itibaren uygulanmaya başlanan ilkökuller programının incelenmesi.
- 2.Yeni ortaokul programı projesinin incelenmesi,
- 3.Lise ders konularının dört yıllık yapılanmaya göre belirlenmesi,
- 4.Ortaokullara ve liselere öğretmen yetiştiren eğitim enstitüleri ve Yüksek Öğretmen Okulu yapısının ihtiyaçlara göre düzenlenmesi,
- 5.Eğitim ve öğretimde dayanan demokratik ilkelerin gözden geçirilmesi.

Beşinci Milli Eğitim Şurası gündemindeki konuları görüşmek üzere, 05-14 Şubat 1953 Tarihlerinde dönemin Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri başkanlığında toplanmıştır. Bu şuranın gündem maddeleri şunlardır (MEB, 1998:31):

- 1.Okul öncesi öğretim ve eğitimin anaokulları için hazırlanmış olan program ve yönetmeliğin incelenmesi.
- 2.İlkokullarda sağlık konusu ile ilgili alınması gerekli tedbirlerin tespiti.
- 3.Özel eğitime muhtaç çocuklar için hazırlanmış olan raporun, yetiştirmeyurtlarına ait yönetmeliklerin incelenmesi ve korunmaya muhtaç çocuklar hakkındaki kanunun gözden geçirilerek değişiklik gerektiren kısımlarının araştırılması.
- 4.İlköğretim Kanunu tasarısının incelenmesi ve mecburi ilköğretim planlanması.
- 5.İlkokul programının yeniden gözden geçirilmesi.
- 6.Yeni İlkokul Yönetmeliği tasarısının incelenmesi.
- 7.İlkokullara öğretmen yetiştirilmesi, öğretmen okulları ile köy enstitüleri yeni öğretim programı ve meslekte olgunlaşma konularının incelenmesi.
- 8.İlkokul öğretmenlerini ilgilendiren diğer konular ve genel olarak ilköğretim sorunları.

Altıncı Milli Eğitim Şurası gündemindeki konuları görüşmek üzere 18-23 Mart 1957 Tarihlerinde Ahmet Özel başkanlığında toplanmıştır. Bu şuranın gündem maddeleri şunlardır (MEB, 1998:33):

- 1.Mesleki ve Teknik Öğretim.
 - a)Erkek Teknik Öğretim,
 - b)Kız Teknik Öğretim,
 - c)Ticaret Öğretimi.
- 2.Halk Eğitimi.

Yedinci Milli Eğitim Şurası gündemindeki konuları görüşmek üzere 5-15 Şubat 1962 Tarihleri arasında bakan Hilmi İncesulu başkanlığında toplanmıştır. Bu şuranın gündem maddelerinin İlköğretim, Ortaöğretim, Yüksek öğretim, Öğretmen Yetiştirme, Özel Okullar, Dış Kültür İlişkileri, Din İle İlgili Eğitim ve Öğretim, Erkek Teknik Öğretim, Kız Teknik Öğretim, Ticaret Öğretimi, Kütüphaneler, Eski Eserler ve Müzeler, Güzel Sanatlar, Opera ve Tiyatro, Halk Eğitimi, Ölçme ve Değerlendirme, Eğitim Vakıfları, Beden Eğitimi ve Sağlık, Milli Savunma İle İlgili Eğitim ve Öğretim olduğunu görmekteyiz (MEB, 1998:36).

Sekizinci Milli Eğitim Şurası 28 Eylül-3 Ekim Tarihleri arasında bakan Prof. Dr. Orhan Oğuz'un başkanlığında toplanmıştır. Bu şuranın gündem maddelerinin ortaöğretim sistemimizin kuruluşu ve yükseköğretime geçişin yeniden düzenlenmesi olduğunu görmekteyiz (MEB,1998: 39).

Dokuzuncu Milli Eğitim Şurası 24 Haziran-4 Temmuz 1974 Tarihlerinde bakan Mustafa Üstündağ'ın başkanlığında toplanmıştır. Bu şuranın gündem maddeleri şunlardır:

- 1.Milli Eğitim Sistemimizin Bütünlüğü İçinde Programlar.
- 2.Öğrenci Akışını Düzenleyen Kurallar.

Onuncu Milli Eğitim Şurası, Türk Milli Eğitim sistemi ile ilgili kararlar almak amacıyla 23-26 Haziran 1981 Tarihinde dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Sağlam'ın başkanlığında toplanmıştır. Bu şuranın gündem maddeleri şunlardır:

- 1.Türk Milli Eğitim Sistemi,
- 2.Bu sistemin bütünlüğü içinde eğitim programları,
- 3.Öğrenci akışını düzenleyen kurullar,
- 4.Öğretmen yetiştirme.

On birinci Milli Eğitim Şurası 'öğretmen yetiştirme' konusunu görüşmek amacıyla 08-11 Haziran 1982 Tarihlerinde bakan Hasan Sağlam'ın başkanlığında toplanmıştır. Öğretmen eğitimi konusunda tarihimizde atılan adımların en önemlisi olarak kabul edilebilecek bu şurada öğretmen yetiştirme sistemimiz yeniden ele alınmış ve irdelenmiştir. Şurada, ülke gerçeklerine uygun olarak öneriler dile getirilmiş, zaman içinde bu önerilerin bir kısmı uygulamaya konulmuş, bir kısmı ise konulamamıştır (Küçükahmet, 2000: 36). Şura gündemini aşağıdaki konular oluşturmuştur (MEB, 1991:8):

- 1.Öğretmen eğitiminin gelişimi,
- 2.Öğretmen eğitiminde hizmet öncesi sorunlar ve öneriler,
- 3.Eğitim uzmanlarının eğitimi,
- 4.Öğretmen ve uzmanların hizmet içi eğitimi,
- 5.Öğretmen ve uzmanların sorunları, çözüm ve önerileri.

On ikinci Milli Eğitim Şurası, gündemindeki konuları görüşmek üzere 18-22 Temmuz 1988 Tarihinde bakan Hasan Celal Güzel'in başkanlığında toplanmıştır. Şura gündemini aşağıdaki konular oluşturmuştur (MEB, 1989: 51):

- 1.Türk Eğitim Sistemi;
- İlköğretim (Temel Eğitim),
- Genel ve Mesleki- Teknik Ortaöğretim,
- Yüksek Öğretime Geçiş,
- Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi (Ölçme ve Değerlendirme),

- 2.Yüksek Öğretim,
- 3.Öğretmen Yetiştirme,
- 4.Eğitimde Yeni Teknolojiler,
- 5.Türkçe ve Yabancı Dil Eğitim ve Öğretimi,
 - Türkçe Eğitim ve Öğretimi,
 - Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi,
- 6.Eğitim Finansmanı,
 - Türk Eğitiminin Finansman Kaynakları,
 - Eğitim Yatırımları,
- 7.Öğretim Programları (Müfredat Programları).

On üçüncü Milli Eğitim Şurası, 'yaygın eğitim' konusunu görüşmek üzere 15-19 Ocak 1990 Tarihlerinde bakan Avni Akyol başkanlığında toplanmıştır. Şura gündemini aşağıdaki konular oluşturmuştur (MEB, 1996: 217):

- 1.Yaygın eğitimde kavram, kapsam ve eğilimler,
- 2.Yaygın eğitimde Organizasyon ve işbirliği,
- 3.Yaygın eğitimde yatırım ve finansman,
- 4.Yaygın eğitimde personel.

On dördüncü Milli Eğitim Şurası, 27-29 Eylül 1993'te Milli Eğitim Bakanı Nevzat Ayaz'ın başkanlığında toplanmıştır. Şura gündeminde Eğitim Yönetimi ve Eğitim Yöneticiliği ve Okulöncesi Eğitim konuları yer almıştır (M.E.B,1998: 244-253).

On beşinci Milli Eğitim Şurası 13-17 Mayıs 1996 tarihleri arasında Milli Eğitim Bakanı Turhan Tayan'ın başkanlığında toplanmıştır. Şura gündeminde yer alan konular şunlardır (MEB, İstanbul 1993: 31):

- 1.Eğitim yönetimi ve eğitim yöneticiliği;
 - (a)Milli Eğitim Örgütlenmesi,
 - (b)Yönlendirme,
 - (c)Eğitim kurumlarının yönetimi ve yöneticiliği,
 - (ç)Eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi, atanması, yer değiştirilmesi,
 - (d)Eğitim yönetiminde denetim.
- 2.Okul öncesi eğitim;
 - (a)Okul öncesi eğitimin önemi ve yaygınlaştırılması,
 - (b)Okul öncesi eğitim için kaynak sağlanması ve kullanımı,
 - (c)Okul öncesi eğitim programları ve eğitim araçları,
 - (d)Okul öncesi eğitimde eşgüdüm ve işbirliği,
 - (e)Okul öncesi eğitim mevzuatı,
 - (f)Okul öncesi eğitim alanına öğretmen yetiştirme ve istihdam,
 - (g)Okul öncesi eğitim modelleri.

On altıncı Milli Eğitim Şurası, 22-26 Şubat 1999 Tarihlerinde bakan Metin Bostancıoğlu başkanlığında toplanmıştır. Şura gündeminde su konulara yer verildiği görülmektedir: İlköğretim ve Yönlendirme, Ortaöğretimde Yeniden Yapılanma, Yüksek

Öğretimde Geçişin Yeniden Düzenlenmesi, Toplumun Eğitim İhtiyacının Sürekli Karşılanması, Eğitim Sisteminin Finansmanı (MEB, 1999: 55):

Yedi yıl aradan sonra, 17. Milli Eğitim Şurası 13-17 Kasım 2006 tarihlerinde Turhan Tayan başkanlığında düzenlenmiştir. Sura gündeminde su konulara yer verilmiştir (MEB, 1999: 55):

1. Mesleki ve teknik eğitimin, ortaöğretim sistemi içinde yeniden yapılandırılması,

2. Okul ve işletmelerde meslek eğitimi,

3. Mesleki ve teknik eğitim alanına öğretmen ve yönetici yetiştirme,

4. Mesleki ve teknik eğitimde sınavsız yükseköğretime geçiş,

5. Mesleki ve teknik eğitimde finansman

On sekizinci Milli Eğitim Şurası 1-5 Kasım 2010 tarihlerinde Nimet Çubukçu'nun başkanlığında yapılmıştır. Şura gündeminde şu konulara yer verilmiştir (MEB, 2012: 1-3):

1. Öğretmenin Yetiştirilmesi, İstihdamı ve Mesleki Gelişimi,

2. Eğitim Ortamları, Kurum Kültürü ve Okul Liderliği,

3. İlköğretim ve Ortaöğretimin Güçlendirilmesi, Ortaöğretime Erişimin Sağlanması,

4. Spor, Sanat, Beceri ve Değerler Eğitimi,

5. Psikolojik Danışma, Rehberlik ve Yönlendirme.

On dokuzuncu Milli Eğitim Şurası 6 Aralık 2014 tarihinde Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı başkanlığında yapılmıştır. Şura gündeminde şu konulara yer verilmiştir:

1. Öğretim Programları ve Haftalık Ders Çizelgeleri,

2. Öğretmen Niteliğinin Arttırılması,

3. Eğitim Yöneticilerinin Niteliğinin Arttırılması,

4. Okul Güvenliği

B. Milli Eğitim Şuralarının Gündemini Oluşturan Konuların Dağılımı

1939'dan günümüze kadar toplanan on dokuz Milli Eğitim Şurasının gündemini oluşturan konuların dağılımı, şuraların eğitim sistemimizin hangi boyutları üzerinde daha çok durduğu sorusuna yanıt olacaktır. Tablo1'de bu boyutlara ilişkin sayısal veriler yer almaktadır.

Tablo1. Milli Eğitim Şuralarının Gündemini Oluşturan Konuların Dağılımı

Gündem Maddeleri	f	%
Eğitim-Öğretim Ahlak Eğitimi, Türkçe Öğretimi, Tarih Öğretimi, Mesleki ve Teknik Eğitim, Mesleki ve Teknik Öğretim, İlköğretimin Sorunları, Okul Öncesi Eğitim, Özel Eğitim, İlkokul Öğretmeni Yetiştirilmesi, Halk Eğitimi, Türk Eğitim Sistemi, Öğretmen Yetiştirme, Eğitimin Plan ve Esasları, Eğitim Kurumları İle İlgili Yönergeler, Eğitim Programları, Yüksek Öğretime Geçiş, Türk Milli Eğitim Sistemi İçinde Programlar, Eğitim Sistemi İçinde Öğrenci Akışını Düzenleyen Kurallar, Eğitim Sisteminde Ölçme ve Değerlendirme, Yabancı Dil Eğitimi, Öğretim Programları, Eğitim Sisteminin Finansmanı, Yaygın Eğitim, Eğitim Yönetimi ve Eğitim Yöneticiliği, Eğitim Ortamları, Kurum Kültürü ve	39	40,62

Okul Liderliği, Spor, Sanat, Beceri ve Değerler Eğitimi, Psikolojik Danışma Rehberlik ve Yönlendirme, Türk Eğitim Sisteminde Kademeler Arası Geçiş, Küreselleşme ve AB Sürecinde Türk Eğitim Sistemi, İlköğretim ve Ortaöğretimin Güçlendirilmesi, Ortaöğretime Erişimin Sağlanması, Yönlendirme ve Sınav Sistemi, Mesleki ve Teknik Öğretim, Türkçe ve Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi, Din İle İlgili Eğitim ve Öğretim, Milli Savunma İle İlgili Eğitim ve Öğretim, Okul Öncesi Eğitim ve Öğretim, Spor, Sanat ve Değerler Eğitimi		
Program Ticaret Ortaokulları ve Liseleri Programı, Erkek Sanat Okulları ve Enstitüleri Programı, Kız Enstitüleri Programı, İlkokul Programı, Ortaokul Programı, Lise Ders Konuları, Milli Eğitim Sistemimizin Bütünlüğü içinde Programlar, Öğretim Programları ve Haftalık Ders Çizelgeleri	9	9,37
Okul Öncesi Okul Öncesi Eğitim ve Öğretim, Okul Öncesinde Değerler Eğitimi	2	2,08
İlkokul İlkokul Programı, İlkokullarda Sağlık, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin Konması, Serbest Etkinlik Saatleri	5	5,24
Ortaokul Ortaokul Programı, Ortaokulun Yeniden Yapılanması, Ortaokullarda Tekli Öğretime Geçilmesi, Rehberlik Dersinin Konması	4	4,16
İlköğretim İlköğretim Kanun Taslağı, İlköğretimin Sorunları, İlköğretimin Güçlendirilmesi	3	3,12
Lise Liseleri Programı, Ortaöğretimin Güçlendirilmesi, Ortaöğretime Erişimin Sağlanması, Osmanlı Türkçesinin İmam Hatiplerde Zorunlu Olması, Sağlık Bilgisi- Trafik ve İlk Yardım Derslerinin Kaldırılması	5	5,24
Mesleki Eğitim Erkek Teknik Öğretim, Kız Teknik Öğretim, Ticaret Öğretimi.	3	3,12
Yüksek Öğretim Yükseköğretim, Yükseköğretime Geçişin yeniden Düzenlenmesi	2	2,08
Öğretmen Yetiştirme İlkokul Öğretmeni Yetiştirilmesi, Öğretmen Yetiştirme, Öğretmen ve Eğitim Uzmanları, Öğretmen Eğitimi, Öğretmen ve Uzmanların Hizmet içi Eğitimi, Öğretmenin istihdamı, Öğretmenin Mesleki Gelişimi, Öğretmenlere Mesleki Gelişim Programları, Öğretmenlere Hizmet Öncesi Eğitim	9	9,37
Halk Eğitimi Halk Eğitiminin Amaçları	1	1,04
Yönlendirme İlköğretim ve Yönlendirme, Psikolojik Danışma, Rehberlik ve Yönlendirme, Türk Milli Eğitim Sisteminde Geçişler, Yönlendirme ve Sınav Sistemi, Öğrenci Akışını Düzenleyen Kurallar	4	4,16
Küreselleşme Küreselleşme	1	1,04
Özel Okullar Özel Okullar	1	1,04
Kültür Dış Kültür İlişkileri, Kurum Kültürü	2	2,08
Okul Güvenliği Sendikaların Okullardaki Çalışmaları, Okul Servis ve Çevresinin Güvenliği, Okulun Fiziksel Güvenliği	3	3,12

Eğitim Yöneticilerinin Niteliği Okul Müdürlerinin Seçimi, Müdür Yardımcılığında Okul Müdürlerinin Rolü, Okul Karnesi, Yöneticilerin Başarı Göstergeleri	3	3,12
Toplam	96	100

Tablo1’de görüldüğü gibi, şuraların gündem maddeleri; ' eğitim-öğretim, program, okul öncesi, ilköğretim, ortaokul, ilköğretim, lise, mesleki eğitim, yüksek öğretim, öğretmen yetiştirme, halk eğitimi, yönlendirme, küreselleşme, özel okullar, kültür, okul güvenliği ve eğitim yöneticilerinin niteliği olmak üzere on yedi genel, bunların kapsamı içinde yer alan doksan altı alt başlık altında toplanmaktadır. Öğretmen Yetiştirme on yedi genel başlık içinde yer almaktadır. Bütün alt başlıkların sayıları dikkate alınarak bir değerlendirme yapıldığında 'eğitim-öğretim' otuz dokuz alt başlık ve %40,62’lik oranla ilk sırayı alırken program (f:9) (%9,37); öğretmen yetiştirme (f:9) (%9,37); ilköğretim (f:5) (%5,24); lise (f:5) (%5,24); ortaokul (f:4) (%4,16); yönlendirme (f:4) (%4,16); ilköğretim (f:3) (%3,12); mesleki eğitim (f:3) (%3,12); yüksek öğretim (f:2) (%2,08); kültür (f:2) (%2,08); okul güvenliği (f:3) (%3,12); eğitim yöneticilerinin niteliği (f:3) (%3,12) okul öncesi (f:2) (%2,08); halk eğitim (f:1) (%1,04); küreselleşme (f:1) (%1,04) ve özel okullar (f:1) (%1,04); oranlarıyla eğitim-öğretileri takip etmektedir. Görüldüğü üzere şuralarda en çok gündeme gelen konu eğitim-öğretim iken en az gündeme gelen konular ise halk eğitimi, küreselleşme ve özel okullar konularıdır.

Cumhuriyetin kuruluşunda öğretmen sayısı, 1.081’i kadın, 9.021’i erkek olmak üzere 10.102 idi. Bunlardan öğretmenlik eğitimi almış olanların sayısı; 378’i kadın, 2.356’sı erkek olmak üzere 2.734’tür. Geriye kalan 7.368 öğretmenden 1.357’si ilköğrenim mezunu, 711’i doğrudan medreseden ayrılmış, 152’si muntazam bir tahsil görmemiş, 2.107’si hiçbir öğretmenlik ehliyeti taşımayan kişilerdi (Akyüz, 1997:329). Görülüyor ki nitelikli öğretmenin olmaması o dönemde büyük sıkıntı yaratmaktaydı. Cumhuriyetin kurucuları, toplumun hızlı kalkınması ve modernleşmesi için politik, ekonomik ve sosyal yapıya uygun insan yetişmesi gereğine inanıyordu (Fidan ve Erden, 1998). Nitelikli insanın yetişmesi için öncelikle nitelikli öğretmenin olması gerektiği inancı şuralarda öğretmenlik mesleğinin en çok konuşulan konular arasında olmasının göstergesidir.

‘Öğretmen Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme’ Konusunun Şura Gündeminde Yer Alma Durumu

Tablo 2’de Öğretmen Yetiştirme konusunun şuraların gündemlerinde bulunma durumuna ilişkin sayısal değerler yer almaktadır. Öğretmen Yetiştirme konusu dokuz alt başlık (İlkokul Öğretmeni Yetiştirilmesi, Öğretmen Yetiştirme, Öğretmen ve Eğitim Uzmanları, Öğretmen Eğitimi, Öğretmen ve Uzmanların Hizmet içi Eğitimi, Öğretmenin istihdamı, Öğretmenin Mesleki Gelişimi, Öğretmenlere Mesleki Gelişim Programları, Öğretmenlere Hizmet Öncesi Eğitim) ve %9,37’lik oranla yer almıştır. Genel şura alt başlıklarına bakıldığında bu oranın yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo2. Öğretmen Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme Konusunun Şuralarda Yer Alma Durumu

Şuralarda Yer alan Öğretmen Yetiştirme İle İlgili Konular	GÖRÜŞÜLEN KONULAR
7. Şura 5-15 Şubat 1961	Öğretmen yetiştirilmesi ve öğretmenlik mesleğinin cazip duruma getirilmesi
10. Şura 23-26 Haziran 1981	Yeni öğretmen yetiştirme modelinin oluşturulması
11. Şura 08-11 Haziran 1982	Milli Eğitim hizmetlerinde öğretmen eğitiminin yükseköğretim çerçevesinde ele alınması

12. Şura 18-22 Temmuz 1988	Öğretmen yetiştirilmesiyle ilgili yeni kararların gündeme getirilmesi
17. Şura 13-17 Kasım 2006	Öğretmenin niteliğinin artırılması için nelerin yapılabileceğinin dile getirilmesi
18. Şura 01-05 Kasım 2010	Öğretmenin yetiştirilmesi, istihdamı ve meslek gelişimi kararların alınması
19. Şura 6 Aralık 2014	Öğretmenin Mesleki Gelişimi, Öğretmenlere Mesleki Gelişim Programları

1960'lar okuma-yazma seferberliği ve eğitimi yaymanın yollarının arandığı yıllardı. Bu yıllarda öğretmen yetiştirmek için çeşitli yollara başvurulmuştur. Bu nedenle öğretmen yetiştirmenin cazip hale getirilmesi konusunun gündeme geldiğini görmekteyiz. Tablo 3'deki şuralarda konuşulan konular incelendiğinde 1960lardan itibaren öğretmen yetiştirilmesi, öğretmen yetiştirme modeli, öğretmenin niteliğinin artırılması konularına değinilmiştir. Bunlara karşın 2010'da yapılan şurada değinilen konulara baktığımızda ilk defa istihdam konusu karşımıza çıkmaktadır. 1960larda öğretmenlik mesleğinin cazip haline getirilmesi için çaba sarf edilirken şimdilerde öğretmenin istihdamı konusunun gündeme gelmesi geçen son elli yılda öğretmen yetiştirmede iyi bir planlamanın yapılmadığını göstermektedir.

Eğitim fakültelerinden mezun olan öğrencilere istihdam imkânı sağlanamazken Pedagojik Eğitimi Sertifikası Programı uygulamasının getirilmesi ve bu yeni uygulamayla 2010-2011 eğitim-öğretim yılından itibaren hangi fakülteden ya da bölümden olduğuna bakılmaksızın öğrenci iken ya da mezuniyet sonrası gerekli koşulları sağlayan tüm fakültelerin ve bölümlerin öğrencilerinin pedagojik formasyon eğitimi alabilecekleri kararı ile atama için bekleyen öğretmen adayı gün geçtikçe artmıştır. Ayrıca eğitim fakültelerinin kontenjanlarının artırılması ile atama bekleyen mezunların arasında doğru orantının olması ama bunlarla ataması yapılan adayların arasında ters orantı olması istihdam fazlalığının bir başka gerekçesidir.

Öğretmenlik mesleğinin kapısının diğer fakülte mezunlarına aralanmış olması bu fakülte mezunları için istihdam edilebilecekleri mesleki bir seçenek oluşturmaktadır. Eşme'nin (2009) hazırladığı bir raporda "öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerinin kontenjanlarının son iki yılda yüzde elliye aşan oranlarda artırıldığı, 2009 yılında yapılan KPSS'de sınava giren 243.569 öğretmen adayından 15.800'ünün atamasının yapıldığı, 70.000 öğretmen adayının ise atama umudu olmadığı için sınavlara girmediği, Türkiye'de öğretmen istihdamında büyük sorun yaşandığı, dolayısıyla fen edebiyat fakülteleri bünyesinde formasyon eğitimi verilerek öğretmen adayı sayısını artırmanın, atama bekleyen işsiz öğretmen sayısının katlanarak artmasına neden olacağı" biçiminde saptamaları yer almaktadır. Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası'nın [Eğitim-Sen] verilerine göre 2003 yılında Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (KPSS) giren 127.973 öğretmen adayından 22.814'ü atanırken, 2013'de KPSS'ye giren 263.055 aday öğretmenden 40.922'sinin ataması yapılabilmıştır (Eğitim Sen, 2013). Görüldüğü gibi 2013 yılı öğretmen atamalarında yaklaşık 222.000 aday öğretmen işsizliğe mahkûm edilmiştir. 2014 yılında 221.492 öğretmen adayı KPSS sınavına girmiştir. Bu adaylardan 132.743'ü atama için başvuruda bulunmuş ve 39.642 kişinin ataması yapılmıştır.

Yukarıda belirtilen sonuçlar incelendiğinde öğretmenlik mesleğinin seçiminde artışın sebeplerine yanıt aramak gerekmektedir. Yapılan araştırmaların birçoğunda öğretmenlik mesleğinin iş bulma şansının yüksekliği gibi ekonomik sebeplerle tercih edildiğini (Semerci,

1999; Erdem ve Şimşek, 2000) göstermektedir. Çermik ve diğerlerinin (2010) sınıf öğretmeni adaylarıyla yaptıkları bir araştırmada mesleğe ilk girişte "devlet güvenceli iş olanağı vermesi" gibi çıkarıcı etkenler ilk sırada yer almıştır. Ayrıca Sosyal Alanlar

Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisansa devam eden öğrencilerle yapılmış bir araştırmada (Sarıtaş & Şahin, 2011) durum aynıdır. İlgili araştırmada öğrencilerin programa katılma amaçlarının “iş garantisi ve devlet güvencesine sahip”, “rahat”, “kolay ve çevre tarafından arzu edilen, kendi istekleri dışında da olsa bir fırsat” olarak gördükleri öğretmenlik mesleğine yönelmek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, öğretmenliğin nasıl çekici hale getirilebileceğinin ve daha çok istekli olan kişilerin alana çekilebileceğinin, ortaya çıkarılmasını gerekli kılmaktadır.

Türkiye’de üniversiteye giriş 1974 yılından bu yana ÖSYM-Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından düzenlenen merkezi sınavla yapılmaktadır. 1980 yılına kadar sınavlar tek aşamalı olarak yapılmıştır. 1981 yılından sonra sınavlar iki aşamalı olarak yapılmıştır. 1987 yılına kadar sınavın birinci aşaması Öğrenci Seçme Sınavı-ÖSS adı altında ‘seçme’, ikinci aşaması olan Öğrenci Yerleştirme Sınavı- ÖYS birinci aşamada seçilen adayları ‘yerleştirme’ amacını taşımakta iken 1987 yılından itibaren her iki sınavda hem seçme hem de yerleştirme amacına dönük olarak kullanılmaya başlanmıştır (Dökmen, 1992). 1988 yılında yapılmış olan 12. Milli Eğitim Şurası’nda Eğitim Yükseköğretim Kurulunun dört yıla çıkarılması ile öğretmen lisesi mezunlarının da ÖSS puanı ile alınmaları konuları öğretmenlik mesleğini olumlu katkısı olmuştur. Öğretmenlik mesleğinin özel ihtisas mesleği olması ve özel becerilere sahip olması gerektiği düşünülürse bu mesleğin ayrıcalıklı bir konumda olması gerekmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma bulguları incelendiğinde, 1939 yılından günümüze kadar toplam on dokuz şuranın yapıldığını görmekteyiz. Bu şuraların gündem maddelerinin eğitim-öğretim, program, okul öncesi, ilköğretim, ortaokul, ilköğretim, lise, mesleki eğitim, yüksek öğretim, öğretmen yetiştirme, halk eğitimi, yönlendirme, küreselleşme, özel okullar, kültür, okul güvenliği ve eğitim yöneticilerinin niteliği olmak üzere on yedi genel başlık, bunların kapsamı içinde yer alan doksan altı alt başlık olduğu görülmektedir.

1939 yılından 2014 yılına kadar yapılan Milli Eğitim Şuraları incelendiğinde Öğretmen Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme konusu ile ilgili alınan kararlar ve dile getirilen görüşler incelendiğinde Öğretmen Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme konusuna toplam yedi şurada yer verilmiştir. Bu şuralardan yedinci, onuncu, on birinci, on ikinci, on yedinci, on sekizinci ve on dokuzuncu şuralar gündem maddesi olarak tek başlık altında yer verilmiştir. Genel şura alt başlıklarına bakıldığında bu oranın yüksek olduğu görülmektedir.

Şuralarda ‘Öğretmen Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme’ ile ilgili kararlar alınmış, öneriler sunulmuştur. Bu kararlara baktığımızda kararların toplumsal beklentileri de karşılayacak düzeyde olduğu görülmektedir. Toplumsal ve ekonomik değişim dönemleri göz önüne alındığında, Şûra kararları Türkiye’nin eğitim sorunlarını çözmeye yeterlidir ancak; alınan bu kararlar uygulamaya konulamadığı için bu çalışmalarından beklenen düzeyde verim sağlanamamıştır.

Bugüne kadar yapılan Şuralar incelendiğinde öğretmenlerin aldıkları hizmet içi eğitimin yeterliliği-yetersizliği hakkında yeterince konuşulmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin meslek sırasında gelişimini sağlayan hizmet içi eğitim programları meslek sırasındaki başarılarını etkileyen önemli bir unsurdur. Karasolak ve diğerleri (2013) çalışmasında hizmet içi eğitim programları düzenlenirken yenilik ve gelişmelerin çok fazla göz önünde bulundurulmadığını, programların öğretmenlerin mesleki sorunlarını çözmeye yetersiz olduğunu, eğitim için seçilen ortam ve yöntemlerin yetersiz olduğunu ortaya koymuştur. Bu noktadan hareketle, öğretmenlerin kendilerini sürekli yenilemelerini sağlayan hizmet içi eğitimler belli dönemlerde yapılmalı ve bunun sonucunda öğretmenler buldukları dönemde en yeni bilgiyle donatılmalıdır. Özen’in (1999) “Anadolu Liseleri Fen ve Matematik Öğretmenlerinin Genel İngilizce Düzeylerini Geliştirmek İçin Düzenlenen Hizmet içi

Eğitim Programlarının Etkililiği Üzerine Görüşleri” konulu araştırmasında; hizmet içi eğitim programlarının etkililiğinin ve başarısının, program esnasında öğretmen tarafından geliştirilen bilgi, beceri ve tutumların işinde uygulanmasına ve devam ettirilmesine bağlı olduğu; bir başka deyişle etkili hizmet içi eğitim programları için, programların ihtiyaçlar üzerine kurulması ve öğrenilenleri uygulama ve devam ettirme seviyelerinin detaylı bir şekilde incelenmesi gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Uçar, İpek (2006) araştırmasını, 52 ilköğretim okulunda görev yapan 125 yönetici ile bu okullar arasında random olarak seçilen 15 ilköğretim okulunda görev yapan 407 öğretmen olmak üzere toplam 512 kişi üzerinde yapmıştır. Araştırma, Van il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenleri kapsamaktadır. Araştırma sonucunda ilköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin hizmet içi eğitimi gerekli gördükleri ancak eğitim sistemimizdeki hizmet içi eğitim uygulamalarını yeterince etkili bulmadıkları görülmüştür. Bu sonuçlar Gözütok, 1995; Gürkan, 1993; Mentiş Taş, 2004’ün öğretmenlerin yeterliliklerinin arttıkça daha nitelikli öğrencilerin yetiştirilebileceği bulgusuyla tutarlılık göstermektedir.

Öğretmen adaylarının sayısının artmasıyla mezunların istihdam oranının artışı arasında doğru orantı olması öğretmen yetiştirme ve istihdam arasındaki bağı yeterince kuramadığını gösterir. Bu bağı kurulamaması işsizlik oranının artmasına neden olmaktadır. Bu durum mesleğine atanamamış ama bu meslek için okuyan öğretmen adaylarının psikolojik ve maddi sıkıntılar yaşamasına neden olmaktadır. Gökçe (2014) çalışmasında, atama bekleyen öğretmen adaylarının atanamama nedeniyle işsiz oluşundan dolayı duyduğu öfkeyi sık sık dışa vurduğunu, işsiz oluşuyla ilgili rahatsız edici sözler duyacağı kişilerle bir araya gelmekten kaçındığını ve intihar etmeyi deneyen bireylerin olduğunu tespit etmiştir.

Öğretmenlerin mesleğe istihdamı konusuna yeni çözümler aranmıştır; fakat getirilen sözleşmeli öğretmenlik ve ücretli öğretmenlik uygulamalarının öğretmenlik mesleğine ne derece uygun olduğu tartışılmamıştır. Şahin (2011) çalışmasında araştırmaya katılan katılımcıların %80.54’ü (120 kişi) sözleşmeli öğretmenliğe karşı çıkarak, tüm öğretmenlerin kadrolu olmasını ifade etmiştir. Bu katılımcıların %38.92’si (58 kişi) tüm öğrencilerin kadrolu atanmasını vurgulayarak, sözleşmeli öğretmenliğe karşı çıkmaktadır. Katılımcılar sözleşmeli öğretmenlikle devletin kendilerini oyaladığını, bunun da kendilerinde moral bozukluğu ve güdü kaybı yarattığını düşünmektedir. Kızılçaoğlu (2003) öğrencilerin mesleğin durumu ile ilgili kaygıları, mesleğe girişteki sınav (KPSS) ve mezuniyet sonrası ciddi bir istihdam sorunu ile karşı karşıya kalmaları, eğitim süreçlerini olumsuz yönde etkilediğini ifade etmektedir. Bayram (2009) araştırmasında ücretli öğretmenlerin toplumda kadrolu öğretmenler kadar saygınlık ve kabul görmediklerini düşündüklerini ortaya çıkarmıştır. Bu konuyla ilgili ulaşılan bir başka sonuç katılımcıların istihdam farklılığından kaynaklanan sorunu “adaletsizlik/eşitsizlik”, “kölelik” ve “emeğe saygısızlık” gibi kavramlarla ilişkilendirmeleri olmuştur. İstihdam farklılığının yarattığı eşitsizlikler tayin, iş güvencesi, sağlık güvencesi, görevde yükselme, izin, ücret, emeklilik gibi tüm özlük haklarda kendini göstermektedir. Sözleşmeli ve ücretli öğretmenlerle yapılan araştırmalarda (Bayram, 2009; Karadeniz&Demir, 2010) benzer sonuca ulaşılmıştır. Çelikten ve arkadaşları (2005) yaptıkları araştırmada ücretli veya sözleşmeli olarak ataması yapılan öğretmenin kendisini gittiği okulda kalıcı görmediği için uzun ya da orta vadeli planlar yapmadığı, öğrencilerin sorunlarını ve kendisine yöneltilen soruları “geçistirmekte”, “günübirlik yaşamakta” ve görev yaptığı çevreyle psikolojik bir bağ kurmadığı bulusuyla tutarlı görünmektedir. Bu durumda, tüm öğretmenlerin kadrolu atanmasının kamu yararına olduğu; aksi halde öğretmen adaylarının mesleki tutumlarının olumsuz etkilenebileceği ve öğretmenlik mesleğinin zarar görebileceği söylenebilir. Çünkü eğitim sistemindeki insan gücü yeterliklerinin düşük olması, büyük ölçüde istihdam politikasına bağlanmaktadır (Uluğ, 1998). Dolayısıyla

öğretmenin mesleğe istihdamı konusuna yeni düzenlemeler getirilmesi gerekmektedir. Öğretmen istihdamında 'Sözleşme Usul'ünün denenmesi, yararlı olacağı gözlenir ise, uygulamaya konulması konusunun gündeme gelmesi o dönemde devletin öğretmen açığının olduğu buna karşın ekonomik nedenlerle atama için bütçenin uygun olmadığını görmekteyiz. Ülkenin sosyo-ekonomik şartlarındaki değişikliklerin olması öğretmenin yetiştirmede oldukça etkili olduğu görülmektedir. Eğitimin sözleşmeli olması kaliteyi ve öğretmenin etkililiğini düşürebileceği gibi öğretmenin başarısını da olumsuz etkileyebileceği tartışılmamıştır.

Milli Eğitim Şuralarında, ağırlıklı olarak öğretmen sorunlarından öğretmenlerin yetiştirilmesi sorunu üzerinde durulduğu diğer öğretmen sorunlarının ise fazla ele alınıp tartışılmadığı, ele alınan sorunların ise yüzeysel ve kısmi olarak tartışıldığı görülmektedir. Demir, Arı (2013) yaptığı araştırmasında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılan 220 öğretmenden 99'una 15 sorundan oluşan bir ölçek sunmuş ve bu sorunlardan en çok rahatsız oldukları 4 tanesini seçmelerini istemiştir. Öğretmenler tarafından toplam 396 sorun seçimi yapılmıştır. Bu sorunlardan frekansı en çok olanlar incelendiğinde öğretmenler için en rahatsız edici sorunların başında "gelirin düşük olması", "toplumdaki saygınlığının düşmesi" ile "sık değişen programlar ve mevzuatlar" ın geldiği ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlik mesleğinin özellikleri incelendiğinde öğretmenlik yapacak kişinin kişilik özellikleri, iletişim becerileri, bireyin bu mesleğe uygun olup olmadığı, bu mesleği severek yapıp yapmayacağı konularına ait değerlendirmeler öğretmenlik mesleğine girişte dikkate alınmalıdır. Taşkaya (2012) çalışmasında Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan 70 öğretmen adayı ile yaptığı çalışmasında yapılandırılmamış görüşme formu ile öğretmen adayları tarafından nitelikli bir öğretmende bulunması gereken özellikleri tespit etmeye çalışmıştır. Öğretmende bulunması gereken özellikler Kişisel özellikler, mesleki özellikler, mesleki gelişime ilişkin özellikler, mesleki yeterlikler, iletişim becerileri başlıkları altında toplanmıştır. Kişisel özellikler içinde anlayışlı olması, mesleki özellikler içinde öğretmenin bütün öğrencilerine eşit davranması, mesleki gelişime ilişkin özellikler içinde öğretmenin kendini sürekli geliştirebilmesi, mesleki yeterlikler içinde alan bilgisinin yeterli olması, iletişim becerilerinin içinde öğrenci ile iletişiminin iyi olması, sınıf yönetim becerileri içinde ise sınıf yönetiminde iyi olması özellikleri en çok belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen sorunların çözümü için eğitimle ilgili kişi ve kurumların konuya hassasiyetle eğilmeleri gerekmektedir.

Kaynakça

- Akyüz, Y. (1994). Türk Eğitim Tarihi, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Akyüz, Y. (2013). Türk Eğitim Tarihi M.Ö. 1000-M.S. 2013.Pegem Akademi. Ankara.
- Aydın, A. (1998). "Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması ve öğretmen yetiştirme sorunu", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. Sayı:15.
- Aydın, A. & Baskan, G. A. (2005). The problem of teacher training in Turkey. *Biotechnology. & Biotechnological Equipment*, 19(2).
- Bayram, G. (2009) Öğretmenlerin istihdam biçimi farklılıkları ve yarattığı sorunlar: Ankara'da çalışan ücretli ve sözleşmeli öğretmenlerin görüşlerine dayalı bir araştırma, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bursalıoğlu, Z. (1994). Geçmişten günümüze Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme ve günümüz sorunları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl: 2004. Sayı: 7, Dönem: Bahar.

- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (2), 207-237.
- Çermik, H., Doğan, B. & Şahin A. (2010). Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (11), 201-212
- Demir, K. M., Arı, E. (2013). öğretmen sorunları Çanakkale ili örneği. *On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2013, 32(1), 107-126.
- Dökmen, Ü. (1992). T.C. Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Kuruluşu, Gelişmesi, Çalışması. Ankara, ÖSYM Yayınları.
- Erdem, A. R. ve Şimşek, S.. (2000), "PAÜ Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenliği Seçmelerinde Etkili Olan faktörler", II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, 18 Mart Üniv. Çanakkale.
- Eşme, İ. (2009). [Öğretmen yetiştirmede geri adımlar]. Yayımlanmamış araştırma raporu.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1998). Eğitime Giriş. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Gözütok, F. D. (1995). *Öğretmenlerin Demokratik Tutumları*. Ankara: Ekin Yayıncılık.
- Gökçe, T. A. (2014). Atanamama nedeniyle farklı bir mesleğe yönelen işsiz aday öğretmenler üzerine bir çalışma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 1, Mart 2014, s.191-208.
- Gürkan, T. (1993). İlkokul Öğretmenlerinin Öğretmenlik Tutumları ile Benlik Kavramları Arasındaki İlişki. Ankara: Sevinç Matbaası
- Karadeniz, Y. Ve Demir, S. B. (2010) Sözleşmeli öğretmenlik uygulamasının değerlendirilmesi, *On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (2), 55-77.
- Karasar, N. (2004). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karadolak, K.,Tanrıseven I. ve Konakman Y. G. (2013). Öğretmenlerin hizmet içi etkinliklerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. Cilt:21 No:3 (997-1010).
- Kızılçaoğlu, A. (2003). Necatibey Eğitim Fakültesi sosyal bilgiler eğitimi öğretmen adaylarının profili. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(10), 87-106.
- Küçükahmet, L. (2000). 'Türkiye'de Öğretmenlik Mesleği Kazandırmanın Tarihi Gelişimi'. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Üçüncü Baskı. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Madge, J. The Tools of Science An Analytical Description of Social Science Techniques. Anchor Books Double day and Comp. , 1965.
- MEB, Üçüncü Milli Eğitim Şurası; M.E. Basımevi, İstanbul, 1991.
- MEB, Beşinci Milli Eğitim Şurası; M.E. Basımevi, İstanbul, 1991.
- MEB, On birinci Milli Eğitim Şurası; M.E. Basımevi, İstanbul, 1991.
- MEB, On ikinci Milli Eğitim Şurası; M.E. Basımevi, İstanbul, 1989.
- MEB, Milli Eğitim Şuraları (1939-1996), M.E. B. Ankara, 1998.
- MEB, Cumhuriyet Döneminde Eğitim II, M.E. Basımevi, Ankara, 1999

- MEB, On sekizinci Milli Eğitim Şurası; M.E. Basımevi, Ankara, 2012.
- Mentiş, T., A. (2004). Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Eğitimi Program Standartlarının Belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*.37(1), 28-54
- Özen, R. (1999). Anadolu liseleri fen ve matematik öğretmenlerinin genel İngilizce düzeylerini geliştirmek için düzenlenen hizmet içi eğitim programının etkililiği üzerine görüşleri. *Eğitim ve Bilim. Türk Eğitim Derneği*. 113, s.44-49
- Sakaoğlu, N. (2003). Osmanlı'dan Günümüze Eğitim Tarihi, İstanbul, Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Sarıtaş S. & Şahin Ü. (2011). Sosyal alanlar eğitimi tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri. *E-journal of New World Sciences Academy*: 6(1) 1152-1165.
- Semerci, Ç. (1999), “Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeği”, *Eğitim ve Bilim*, c.23, s.111, Ocak.
- Şahin İ. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmen istihdamı ve mesleki geleceklerine ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri [Educational Sciences: Theory&Practice]* 11(3) 1167-1184
- Taşkaya, S. M. (2012). Nitelikli Bir Öğretmende Bulunması Gereken Özelliklerin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 33 Yıl:2012/2 (283-298 s.)*
- Uçar, R.İpek, C.(2006). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin MEB Hizmet İçi Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Haziran 2006. Cilt:III, Sayı:I. 34-53*
- Uluğ, F. (1998). Eğitim sisteminde değişme yapısal uyum sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4 (14), 153-156.
- Üstüner, İ. (2014). Türk Eğitim Tarihi, Pegem Akademi, Ankara.